

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань прав людини, деокупації та реінтеграції
тимчасово окупованих територій України,
національних меншин і міжнаціональних відносин

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань національної
безпеки, оборони та розвідки
Олександрю ЗАВІТНЕВИЧУ

Щодо реєстр. № 12104
від 08.10.2024

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 28 жовтня 2024 року (протокол № 115), розглянув проект Закону України про внесення змін до статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" щодо уточнення підстави для надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації жінкам та чоловікам, чий близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або зникли безвісти під час участі у бойових діях, реєстр. № 12104 від 08.10.2024, поданий народним депутатом України Фріз І.В. та іншими народними депутатами України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту є усунення правової невизначеності щодо підстави для надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації жінкам та чоловікам, чий близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або зникли безвісти (визнані зниклими безвісти за особливих обставин або безвісно відсутніми) під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану.

Для досягнення поставленої цілі законопроектом пропонується викласти у новій редакції пункт 4 частини третьої статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", відповідно до якої призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період не підлягатимуть "жінки та чоловіки, чий близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або зникли безвісти (визнані зниклими безвісти за особливих обставин або безвісно відсутніми) під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і

оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану".

Проект Закону підтримується Міністерством оборони України та Міністерством соціальної політики України. На засіданні Комітету відповідна законодавча ініціатива також була підтримана Уповноваженим з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, який, в той же час, наголосив на необхідності уточнити деякі формулювання законопроекту під час його підготовки до другого читання.

У ході обговорення проекту Закону члени Комітету звернули увагу на той факт, що у відповідному положенні Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», до якого вносяться зміни, авторами законопроекту замість словосполучення «пропали безвісти» пропонується використати більш комплексне формулювання, а саме - «зникли безвісти (визнані зниклими безвісти за особливих обставин або безвісно відсутніми)». Враховуючи, що станом на сьогодні законодавство України не містить норм, які б визначали порядок отримання статусу саме «пропавших безвісти», основна ідея проекту Закону щодо необхідності врегулювати питання про надання відстрочки від призову за відповідною підставою вбачається доречною та обґрунтованою. Водночас було зазначено, що поняття «безвісно відсутніх осіб» визначене у статті 43 Цивільного кодексу України і відповідний статус, що отримується на підставі рішення суду, не обов'язково пов'язаний зі зникненням особи через виконання нею завдань щодо захисту держави від збройної агресії. Зважаючи на вказане, при встановленні відстрочки від призову за відповідною підставою доцільним вбачається акцент саме на «осіб, зниклих безвісти за особливих обставин», адже відповідно до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» особливими обставинами, зокрема, є збройний конфлікт, воєнні дії, тимчасова окупація частини території України тощо.

За підсумками обговорення Комітет ухвалив рішення: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" щодо уточнення підстави для надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації жінкам та чоловікам, чий близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або зникли безвісти під час участі у бойових діях, реєстр. № 12104 від 08.10.2024, поданий народним депутатом України Фріз І.В. та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

